

moremo nemških razglasov razgrinjati po stenah naših šol, kjer bi ne dosegli nobenega drugega uspeha, nego javno obsojanje. Zato smo te tiskovine shranili, zamaš pa čakamo na obljubljeno pošiljatev iz Maribora. V Gradcu so torej dosegli s svojimi nemškimi tiskovinami na Slovenskem le to, da se v časti stiske za papir ta roba lahko miselno in brezplodno razmetava, in da čaka nabiranje VIII. vojnega posojila zamaš na slovenske tiskovine, kakor da bi VIII. vojno posojilo služilo nemštvu, ne pa državi. Tudi to dejstvo kaže, naj storimo vse, da izlezemo izpod uprave nemškega jarma pod svojo izpravo v Jugoslavijo.

—Š— **Prava beseda v pravem pomenu, kraju in času** — dosegla svoj namen. Na dopis šolskega vodje na Dobju, pričudenega v zadnjem »Uč. Tov.« v zadevi izdaje »Vojnega albuma« 87. pešpolka v Celju, je uredništvo odgovorilo tako-le: »Besedilo vojnega albuma 87. pešpolka, katerega 1. zvezek izide koncem tekočega leta, bo nemško-slovensko (vsaka stran lomljena). Ker smo rok za naročevanje podaljšali do 1. IX. 1918, pričakujemo s hvaležnostjo uspeh Vašega nam napovedanega nabiranja naročnikov do rečenega roka.« — Iz tega odgovora sicer ni naravnost razvidno, da se je 87. pešpolk odločil baš na zahtevo šolskega vodje v Dobju dati v knjigi slovenskemu jeziku zakonito ravnopravnost. Domneva se pa, da je gotovo tudi več drugih zavednih slov. učiteljev v področju dopolnilnega okraja tega polka stavilo uredništvu enake zahteve, kar je povzročilo, da se izda knjiga tudi s slovenskim besedilom. S tem svojim utemeljenim ravnanjem je učiteljstvo koristilo mnogo naši književnosti in ravnopravnosti slovenskega jezika ter je dalo vojaški oblasti izraza, da hočemo tudi pri vojaštvu svojega dopolnilnega okraja v smislu zakona čuvati in gojiti svojo narodnost in svoj jezik. Ob nabiranju naročnikov za »Vojni album« naj gleda učiteljstvo na to, da se zapiše pri vsakem naročniku v naročilnico opombo, da se knjiga naroči le s pogojem, če bo slovensko besedilo v knjigi vobče tiskano v pravilnem jeziku. S to pripombo bomo dosegli, da bo uredništvo pazilo, da se naš jezik v knjigi ne bo kvaril in smisel z znanim vojaškim pačenjem. V pripravi uredništva moramo omeniti, da v tej zadevi dosedaj izdane tiskovine ustrezajo docela temu pogoju. Molč škoduje. Prava beseda o pravem času, mestu in kraju koristi. Učiteljstvo je poklicano, obračati kot važen vzgojni činitelj v narodu svojo pozornost na vse, kar je za ali proti narodnosti.

Tržaške vesti.

—t— Na c. kr. pripravnički za srednje šole v Trstu se je zaključilo šolsko leto 1917/18. dne 28. junija. Po slovesni maši so se zbrali učenci in učence v šolskih prostorih, kjer so se jim razdelila letna šolska izpričevala. Vpisanih je bilo v obeh oddelkih z vzporednicami 196 učencev, med temi 15 hospitantov. Po narodnosti so bili vsi Slovenci. Obisk je bil vse leto navzlic težavnim razmeram popolnoma redan in učni uspehi prav povoljni. Med klasificiranimi je bila skoraj tretjina odličnjakov. Vpisovanje v I. letnik za šolsko leto 1918. 1919. se bo vršilo na tej šoli v nedeljo, dne 14. julija 1918. od 9. do 12. dopoldne. Sprejemajo se učenci, ki so dovršili z uspehom II. ali III. razred ljudskih šol. K vpisovanju morajo priti v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov in prinesiti s seboj: 1. krstni list, 2. spričevalo o cepljenih kozlih, 3. izkaz, da so zdravi oči in 4. zahtevo šolsko izpričevalo. Jesensko vpisovanje se bo vršilo dne 15. in 16. septembra.

—t— Na zaposlovalnem tečaju c. kr. goriških učiteljev v Trstu se je zaključilo šolsko leto 1917/18. dne 28. junija s slovesno šolsko mašo. Izdala so se državno-veljavna izpričevala. Zavod je obiskovalo 54 gojencev in 73 gojenk. Od teh je bilo odlično usposobljenih za vstop v višji razred v pripravljalnem tečaju 5, v prvem letniku 7, v drugem 11, v tretjem 0; usposobljenih 18, 21, 20, 11, neusposobljenih 9, 1, 0, 0. Ponavljalni izpit je dovoljen 5, 6, 2, 0 gojencem oz. gojenkam. Zaradi bolezni ni bilo izprašanih 2, 2, 0, 0 gojenk. Vsi četrtoletniki so pripuščeni k zrelostnemu izpitu, ki se je pričel 28. junija popoldne.

—t— **Sklep šolskega leta na c. kr. slovenski državni gimnaziji goriški.** — (Zaposlovalni tečaj v Trstu.) Dne 28. junija t. l. se je zaključilo na tem zavodu šolsko leto z zahvalno službo božjo. Uspeh je poveljen. Vseh dijakov skupaj je bilo vpisanih 218, v sicer: v I. a in I. b razredu 116, v II. 44, v III. 23, v IV. 13, v V. 7, v VI. 9 in v VII. 6. Maturo je napravil 1 eksternist. Profesorski zbor je bil tako-le sestavljen: Vodja prof. Andrej Ipavec, profesorji Martin Mastnak, Fran Povšič, dr. Karol Pirjevec, dr. Leopold Čermelj, dr. Fran Mi-

schitz, Robert Kenda, Vid Mosche, pater Oton Kocjan, dr. Andrej Budal in dr. Jož Lovrenčič.

—t— **V roke smo dobili letno poročilo dvorazredne slovenske trgovske šole s pravico javnosti v Trstu ob zaključku šolskega leta 1917/18.** Na zavodu so poučevali: ravnatelj Josip Ulčakar; profesorji in učitelji: dr. Andrej Budal, suplenti na c. kr. slovenski goriški gimnaziji, dr. Lavo Čermelj, profesor na c. kr. obrtni šoli, dr. Junj Jan, odvetnik, dr. Joža Lovrenčič, suplenti na c. kr. slov. goriški gimnaziji, Janko Malenšek, uradnik Tržaške posojilnice in hranilnice, Fran Marinček, c. kr. strokovni učitelj na državni deški meščanski šoli, Josip Maule, c. kr. strokovni učitelj na državni deški meščanski šoli, Josip Prunk, vodja c. kr. korespondenčnega urada, Fran Rus, ravnatelj splošne hranilnice, Matija Škabar, katehet, Ivan Tavčar, suplenti na c. kr. pripravnički za srednje šole, Josip Vuga, nam. učitelj na zavodu, in Marija Žigon, suplentinja na c. kr. državni deški meščanski šoli. Učencev je bilo na deški trgovski šoli: v II. letniku 16 in 5 privatistov; v I. letniku 33 in 1 privatist; v pripravljalnem letniku 29. Na deški trgovski šoli: v II. letniku 19, v I. 21 učenik. Skupno torej 124 učencev, oziroma učenik. Nekaj jih je odpadlo med letom, nekateri so bili mobilizirani, nekateri so izstopili iz drugih vzrokov. V kuratoriju šole so: Ivan Mankoč, veletržec, Gracijan Stepančič, ces. svetnik in veletržec, dr. Otokar Rybář, odvetnik in državni poslanec, Josip Ulčakar, ravnatelj in Josip Prelog, trgovec. Ugodnosti šole so: ima pravico javnosti, podaja zaključeno izobrazbo in vzgaja samostojno in službeno osebo za blagovno trgovino in nudi zlasti sinovom srednjih trgovcev in obrtnikov priliko, da se hitro in temeljito izobrazijo v trgovskih predmetih. Odnosno izpričevalo nadomešča dokazilo o pravilno dovršeni učni dobi v trgovski obrti. Učence te šole, ako jo je dovršil z dobrim uspehom ni dolžan služiti kot vajenec in obiskovati trgovsko nadaljevalno šolo. Absolviranje so sposobni za kontoriste, korespondente in knjigovodje po trgovinah, a odprta so jim tudi druga pisarniška mesta. Odnosno izpričevalo opravičuje tudi do dveletne aktivne vojaške službe, eventualno z naknadnim dopolnilnim izpitom do enoletnega prostovoljstva. Šolsko leto 1918—1919. se prične dne 16. septembra z vpisovanjem, redni pouk pa prične 21. septembra. Šolnina znaša za 1. in 2. letnik 200 K, za pripravljalni letnik pa 80 K. Revni učenci so lahko oproščeni od plačevanja ali za polovico, ali za četrtino, ali pa za vso šolnino. V pripravljalni letnik se deklice ne sprejemajo. Učenci, ki ne morejo dokazati potrebne predizobrazbe, morajo položiti sprejemni izpit. Zavod napreduje jako lepo, številu učencev se množi od leta do leta, kar nam izpričuje, da je šola na dobrem glasu. Le če si vzgojimo strokovno izobražen trgovski stan, smemo pričakovati, da bo začela cveteti naša trgovina.

Splošni vestnik.

Družba sv. Cirila in Metoda razpisuje za svojo meščansko šolo v Trstu dve učiteljski mesti in sicer eno za jezikovno - zgodovinsko strokovno skupino in eno za matematično tehniško strokovno skupino. Službeni prejemki so isti, kakoršne imajo c. kr. učitelji X. činovnega reda; pletenice in časovno napredovanje pa se ravna po tozadevnih določilih službene pragmatike za državno učiteljstvo (zakon z dne 28. julija 1917). Službo je nastopiti z začetkom šolskega leta 1918—1919. Prosilci za katero teh mest naj svoje s krstnim listom, izpričevali učne usposobljenosti, dokazili o dosedanjem službovanju ter osebno popisnico opremljene prošnje predložijo natkasneje do 28. julija t. l. Pripomni se, da bode C. M. družba iz finančnih ozirih v prvi vrsti vpoštevala prošnje mlajših prosilcev.

Zalec. Na tukajšnji novoustanovljeni trirazredni deški meščanski šoli s slovenskim učnim jezikom se vrši vpisovanje in vsprejemni izpit v I. razred dne 15. julija t. l. pričenši ob 8. uri zjutraj. Pristop imajo tudi deklice kot hospitantke. Za temeljito priučenje drugega deželnega jezika je poskrbljeno. Ta učni zavod ima trgovsko-obrtni značaj ter je prva šola te vrste na Spodnjem Štajerskem, ki bo nudila našemu narodu višjo in širšo naobrazbo za praktično življenje. Pouk se prične dne 16. septembra t. l.

Izšel je Kurentov album. Humoristični album. Izdal konsorcijski »Kurent«. Cena 4 K 20 vin. — Vsebina: Narodna beseda. Fran Milčinski: Ali bi ali ne? P. Golar: Veselje. Ivan Cankar: Resignacija. Rado Murnik: Vojna ljubezen. Janj Brut: Kurja historija. Ferdo Plenič: O Klančičevi sreči. —ba: Vesela elegija. Damir Feigel: Na krivih potih. Slike: Maksim Gaspari: Lepšega para na svetu ni... Po sklepu miru z Rusijo. Ubogi tobakarij. Pogled v prihodnost. Fran Podrekar: Mir? — Nova božanstva 1918. — V dobi pomanjkanja mesa. — Potepuh. — Načrt za novo skupino na procelju ljubljanskega gledališča. Hinko Smrekar: Kurent. — Srečna Avstrija! — Vsenemski

most do Adrije se majo! — Pametna misel. — Zgodnja dunajska birna. — Razvoj človeka. — Vse znan! — Cmok — svet in vsenemec — anekdota. — Vasovavci sedanega časa. — Naroča se v upravnishvu »Kurenta« v Ljubljani, Stari trg št. 19. (Zvezna tiskarna).

Razgled.

»Verdeutschung aus der österreichischen Schensprache«. Von Hans Stolz und Neuman, Verlag von Haase in Prag. Cena 80 h. — Spominjamo se, s kako strogostjo je izdalo naučno ministrstvo kmalo po zavojevanju Albanije na vse podrejene šolske oblasti ukaz, da se morajo v Albaniji običajna krajevna imena — ki so lahko umljivo spominjala na laški oziroma slovanski izvor — pisati z albanskimi imeni in ta ukaz je bil opremljen z dolgo vrsto dotičnih imen. Toda ukaz ni imel zaželjenega uspeha in tudi ne dolgega življenja, ker je moralo naučno ministrstvo svoj ukaz na najvišje povelje preklicati in povedati — da naj ostane pri starem.

Na ta slučaj smo se spomnili, ko smo prelistavali gori omenjeno brošuro. Ne zanikamo, da nista imela opisovalca dobrega namena, toda dozdeva se nam, da brošura ne bo imela onega uspeha, kakoršnjega želita imeti spisovalca. Vsak živeči jezik si je osvojil več ali manj tujk, ki so prešle tako v kri in meso tega ali onega naroda, da ga ne bo z lahkotjo iztrebiti. In kolikor je nam znano, se ljudski in menda tudi srednji šoli ne more očitati, da onečesa ta ali oni jezik s tujkami. Pač pa velja ta in vsak sličen klac našim dnevnikom in mesečnikom brez izjeme jezika. So vsi enaki!

Pri tej priliki se eno na naslov naših vojnih poročil. Naše ljudstvo požira takorekoč vsa vojna poročila, in je tudi prav dobro poučeno o vseh dnevnih vojnih dogodkih. Le žal, da mu dela izgovarjanje krajevnih imen posebno s francoskih bojišč tako preglavico, da najraje opušča vsa imena ali jih pa tako izgovarja, da je joj. In ni čuda! Vendar ne smemo zahtevati, da mora naš preprosti človek znati francosčino. Upamo, da ne grešimo prehudo, ako kličemo uredniškov vseh slovenskih časopisov: **Pišite imena vseh vojnih krajev kakor tudi rek, gora, dežel in seveda oseb tako, kakor se izgovarjajo.** Iv. Šega.

Čujte! Pomožne učiteljice, ki jih je namestila c. in kr. vojaška uprava v sedešnih srbskih pokrajinah, imajo mesečno po 260 K plače, prosto stanovanje, kurjavo in luč. Poleg tega pa dobe po znižanih cenah čevlje in živila. Sedaj so pa dobile 1050 K doklade in 2 meseca počitnic. Tako plačujeta vojaška oblast v sevražni deželi **pomožne učiteljice.** In pri nas? Ogromna mesečna plača 66 K 66 h, 50 K doklade na leto, v počitnicah pa — glej v zrak! Naša ljuba, draga domovina gleda brezbrizno s kamnom na tistem mestu, kjer imajo ljudje srce, kako lakote umirajo odgovitelji naroda: Ali ne bo še konca naše potrpežljivosti? Posnemajmo češko učiteljstvo obeh narodnosti!

Kako ljubi srbska mladina svojega učitelja. Pred nedavnim časom je osnovala šabačka občina šestrazredno gimnazijo na svoje stroške. Nastavili so nekaj bivših profesorjev in profesorice in razven teh enega inženirja in geodeta Oskarja Škarjo. Slednjega je mladina vzljubila. Nenačoma pa je dobil vnetje srednjega ušesa in odšel v bolnico, kjer so ga operirali. Reče je umrl. Strašno je učinkovala ta novica na mladino. Smilili so se mi gojenci in gojenke, ki so hodili več dni objokani okoli. V pravoslavni kapeli so dali pokojniku »parastos« (rekvijem). Vse je plakalo tako silno, kakor da so izgubili najdražje na svetu. Se danes vidiš dijakke hoditi s črno za kritimi šolskim znaki okoli in večkrat slišiš od nimoidočih izgovarjati pokojnikovo ime. Tako ljubi mladina svoje učitelje.

Ponovi natječaj.

Objavljujemo svim kompozitorima slovenskega juga, Hrvatima, Slovencima i Srbima: Natječaj za najbolje kompozicije u iznosu od K 5000 i to za najbolju kompoziciju:

1. za glasovir: sonata, suita, rapsodija na svoje ili južnoslovenske pučke teme K 1000;

2. za pjesmu za jedan glas i glasivir (tri nagrade) a) K 400, b) K 300, c) K 200, ukupno K 900.

3. a) za ženski, b) muški, c) mješoviti zbor a capella ili uz glasovir, tri nagrade po K 350 ukupno K 1050;

4. za kompozicije komorne glazbe (sonata za gusle ili violincello i glasovir, trio quartet K 1500;

5. za glasovirsku priredbu pučkih južnoslovenskih pjesama (najmanje 20) K 250;

6. za originalnu kompoziciju za tamburaški zbor, a) K 200, b) K 100, ukupno K 300. Rok natječaja: 31. prosinac 1918. Kompozicije moraju biti do sada neštampane, prepisane tuđem rukom, označene znakom, koji je na zapečaćenom pismu, u kojem je imio autora. Rezultat na-

tječaja objavit će se u travnju 1919. preko jugoslavenskih novina. Nagradjene kompozicije prelaze u potpuno vlasništvo našega zavoda, koji se obvezuje, ako prilike dopuste, u roku od godine dana štampati nagradjena djela. Nagrade se isplaćuju 15 dana iza objave rezultata preko Jadranske banke Beč I. Tegetthofstrasse 7., gdje je iznos za ovaj natječaj u sijecnju o. g. depozitiran. Jury za ocjenu sastavlja ju gospoda: kompozist Oskar Nedbal, dr. Gajmir Krek i Milan Obuljen. Nenagradjene kompozicije ima pravo zavod da ustupi redakciji naše glazbene edicije, koja ih može štampati i honorirati po svojoj stopi. One međutim ostaju vlasništvo autora. Sve note resp. rukopisi šalju se na naslov: slav. izdavački zavod Beč, I. Spiegelgasse 4.

U Beču, u srpnju 1918.

Slavenski izdavački zavod.

LISTNICA UREDNIŠTVA!

Učiteljica. Anonimnih dopisov ne objavljamo. F. P. v L. na Štajerskem. Tudi nam je znano, da je Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem določila na delegacijskem zborovanju o veliki noči v Celju posebnega poročevalca za štajerske šolske vesti in novosti, toda ta poročevalec, ki nam je prej večkrat kaj pisal, nam še ni poslal od tedaj nobenega zloga. — Iv. L. Vprašate nas, kdo je oni c. kr. okrajni šolski nadzornik, ki meri učne uspehe po %, pravite, da bi radi poznali to svetlo luč med avstrijskimi c. kr. okrajnimi šolskimi nadzorniki? Vprašajte tovariše tam gor ob izviru bistre Save.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Učiteljica

dobi dobro privatno službo pri narodni družini v bližini Ljubljane. Poučevati bi ji bilo deklico za 1. meščanskošolski, njeno sestrice za 5. in njenega bratca za 3. ljudskošolski razred. Popolna oskrba v hiši, plača po dogovoru.

Učiteljica z meščanskošolskim izpitom, oziroma učiteljica, zmožna poučevati v glasovirju, ima prednost.

Ponudbe je poslati na naslov:
Matija Dolničar, kolodv. restavrater
v Št. Petru na Krasu.

Naš denarni zavod.

Gesto: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. junija 1918 K 84.963.43.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča sl. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

„Silva vrelec“

Kislo vodo

in vino razpošilja Andr. Oset

Tolsti vrh, P. Guštanj (Koroško.)